

YİĞİT OKUR GÜVERCİNLER

♥
CAN

ROMAN

5.
BASKI

Yiğit Okur
GÜVERCİNLER

© 2000, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Aralık 2000

2. basım: Ağustos 2001

3. basım: Şubat 2007

4. basım: Eylül 2008

5. basım: Şubat 2016, İstanbul

Bu kitabın 5. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Erkal Yavi

Kapak düzeni: Semih Özcan

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3

Güven İş Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-0010-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

canyayinlari.com/9789750700101

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

Yiğit Okur
GÜVERCİNLER

ROMAN

CAN YAYINLARI

**YİĞİT OKUR'UN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTAPLARI**

HULKİ BEY VE ARKADAŞLARI / roman

TOPAL VİKTOR'UN ANILARI / roman

O ZAMAN KİM SÖYLEYECEK ŞARKILARI / 2003 Haldun Taner Öykü Ödülü

PİYANO / roman

DENİZ TAŞLARI / 2006 Yunus Nadi Roman Ödülü

BÜYÜCÜ / roman

TUTUKLANACAKLAR LİSTESİ / öykü

PİÇ OSMAN'IN PABUÇLARI / roman

SIFIRLAMAK / roman

TIR KAMYONLARI / öykü

YAZAMADIĞIM ROMANIN ÖYKÜSÜ / roman

BURALARDAN GEÇERKEN / anı

Yiğit Okur, Orta ve lise öğrenimini Galatasaray Lisesi'nde tamamladı. 50'li yıllarda, *Varlık*, *Yenilik*, *Mavi* dergilerinde şiirleri yayımlandı; aynı dönemde, Ugo Betti, Jean Cocteau, Herman Wook, André Maurois'dan roman, oyun çevirileri yaptı; *Yeni Sabah*, *Vatan* gazetelerinde tiyatro eleştirileri yayımlandı. Cep Tiyatrosu'nun kurucularından olan Okur, bir süre sahneye çıktı. Hukuk öğrenimini sürdürmek için 1958'de Cenevre'ye giden Okur'un, birincilikle bitirdiği fakültede tamamladığı doktora tezi, Cenevre Üniversitesi Hukuk Ödülü'ne layık görüldü. 1965'te yurda dönen Okur, aile geleneğini sürdürerek avukatlığa başladı. Bu süreçte çeşitli gazete ve dergilerde, söyleşi ve mesleki makalelerle yetindi. Yaklaşık kırk yıl süren sessizlikten sonra Yiğit Okur, *Hulki Bey ve Arkadaşları* adlı romanıyla yeniden yazın dünyasına döndü. *O Zaman Kim Söyleyecek Şarkıları* adlı öykü kitabıyla 2003 Haldun Taner Öykü Ödülü'nü ve *Deniz Taşları* romanıyla 2006 Yunus Nadi Roman Ödülü'nü aldı. Yazar, 2016 yılında aramızda ayrıldı.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAYMAKAM BEY

Anası, babası, amcaları, yengeleri, teyzeleri, halaları, eniştereleri ve yeğenleriyle Saffet, Bosna'yı terk ettiğinde Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, Bosna-Hersek'i sınırları içine aldığını henüz ilân etmemişti. Ama Sırp çeteleri yaklaşan felaketin öncüsüydü. Bir gece, Bosna yakınındaki, dönümlere yayılan çiftliği basıp buğdayları ateşe verdiklerinde, Büyük Amca, bir başka gece de canlarından olabileceklerini sezinlemişti.

İmparatorluk, altı yüz yaşını sürüyordu; ihtiyarlamıştı. Bir ayağı çukurda, her yanı çözümlüp göçmeye başlamıştı. Saffet'in ailesi de göçmeye karar verdi.

Birçokları gibi, onlar da göçmen oldular.

Kaç yüzyıl önce Bosna'ya geldiklerini içlerinde bilen yoktu. Denizin doğal gelgiti gibi, bu da, tarihin kaçınılmaz gelgitiydi. Gelmişlerdi, şimdi dönüyorlardı. Birlikte yaşayan kalabalık bir Boşnak ailesiydi.

Bir yaz günü, *Tuna'dan kabilelerle* geçen akıncıların arı sıra oralara kadar gitmiş, toprağa egemen olmuşlardı. Şu kadar yüzyıl önce *Aktolgalı Beylerbeyi*'nin yakıp yıkıp kahreden yıldırım gibi geçtiği yolu şimdi onlar, boynu bükük, yılın bir sessizlik içinde, at, eşek sırtında, mekkâre arabalarında, yaylılarda geri yürüyorlardı.

Önce *Serhat Şehri*'ne varıp bir süre orada durakladılar. Sonra Edirne'den İstanbul'a vardılar.

Onlar artık Boşnak göçmeniydi. İzleyen kuşaklar içinde, bu deyimle anılacaklardı.

Ailenin reisi Büyük Amca, kuşağında saklayıp getirdiği Reşat'ların bir kısmını bozdurdu. Getirisiyle, Süleymaniye' de görkemli bir konak aldı. Bütün aile oraya yerleşti.

Ama ne bu koca konak, ne bu konağın denize bakan bahçesi, ne uzaktan görünen İstanbul, Bosna yakınlarındaki o uçsuz bucaksız çiftlik, buğday tarlaları, tatlı su balıklarının oynadığı dereler değildi. Sadece yalnızlık ve hüzdü.

Saffet, o zamanlar on yaşını aşmıştı. Okuyup yazması yoktu. Babası onu okula yazdırdı.

Çelimsiz, ufak tefek bir çocuktur. Uslu, sessiz, içine kapanık... Gülmezdi, sövmezdi, dövmezdi. Oysa, okulda, mahallede dayak yediği çok oldu. Karşılık vermez, ses etmezdi. Kurallara uyardı. Herkesin de kurallara uymasını isterdi. Ama hiçbir şey onun istediği gibi olmazdı. Her kötülüğü içine atar, için için köpürürdü.

Ama bu uysal çocuğun ters bir yönü vardı: İnatçıydı. Boşnak inadı tutup kafasına bir şey koyunca, ne yapıp edip onu gerçekleştirene dek, her yola başvururdu. Ama kavgasız, dövüşsüz...

Bu uysal yapının altında, iç dünyasında çelişkili bir cehennem yaşardı. Bir yandan kurallara uymak, herkesi kurallara uydurmak, öbür yandan her türlü kuralı yıkma bahasına da olsa güvercin tutkusunu gidermek.

Bir yandan kurala saygı, öbür yandan kuralı yıkma bahasına güvercin tutkusu; bu çelişki, ona ömrü boyunca ağır faturalar ödetti. Ama bu tutkunun ceremesine tepki göstermedi. Bunu sessiz, ama küskün kabullendi.

Konağa bitişik Süleymaniye Camii'nin avlusunda, şadırvanın altında uçuşan güvercinlere kafayı takmıştı. Her akşam okul dönüşü, çarşıya gitti; okul harçlığıyla darı aldı. Pantolon ceplerine doldurdu. Gece bahçeye sıvışıp darıları savurdu.

Günler, haftalar süren bu eylem, istediği sonuca erişmişti. Önce tek tük derken, caminin avlusuna yerleşik güvercinler bahçeye doluşmaya başladılar. Orayı mesken bellediler; çatıya yerleştiler.

Anası manevrayı keşfettiğinde iş işten geçmişti. Bas bas bağıryordu:

— Gözü kör olasıca, güvercin bokuna boğdun evi! Mekruh ettin evi!

Bir tokat. Boynunu bükerdi, kalbi kırılırdı, gözleri dolardı. Akşam okul dönüşü, pantolon ceplerinde gene darı. Bir tokat daha.

— Hanım, vurma oğlana! Babam da güvercine meraklıydı. Soya çekmiş.

— Soyun batsın!

Güneş batınca, Saffet gene bahçeye.

Her gece bir avuç darı, bir tokat, derken okul bitti. Rüştiyeye başladı. O da bitti. İdadiyeye gitti. Balkan Savaşı, Meşrutiyet, Birinci Dünya Savaşı birbirini izlerken Mülkiye'yi bitirdi. İdari sınıf sınavlarını kazandı. Gecikmiş askerliğini Cumhuriyet'te yaptı, Bulgar sınırında. Terhis oldu. Büyük yengesinin küçük kızıyla evlendi, Kevser'le.

Kevser o zaman daha on yedisindeydi.

Sonra atandı. Rus sınırında perişan bir kasabaya Nahiye Müdürü oldu.

— Kar kalkmaz orada. Güvercin götürme, hepsi sapır sapır dökülür, dediler.

Öğütü dinledi.

Kevser'in derdi güvercin değildi. Düğün armağanı güzelim Singer dikiş makinesini de beraberinde götürmek istiyordu. Ama Singer çeyiz sandığına sığmamıştı. İçi burkuldu. Singer, konakta kaldı.

Saffet Bey yıllarca o sınır kasabasında kaldı.

Altı ay kar kalkmazdı. Karın üstünde kara kargalar. Karga görünce midesi dönerdi. Güvercin özlemi yüreğini oyardı.

Karısına âşıktı.

— Güvercinim, derdi. Güvercin göğüslüm... Güvercin boyunlum... Dişi güvercinim...

O zaman, kendi de erkek güvercin oluyor, özdeşleşiyordu.

Hariciyeye ayrılan, yurtdışına atanmış arkadaşlarından birine yazdı, ondan güvercinlere ilişkin kitaplar istiyordu. Bunlara maaşının yarısını ödedi. Kitapların ona ulaşması aylar sürmüştü. Kitaplar geldi. Yazarı, Zooloji Profesörü Bernard Brulé. İki cilt, kaymak kâğıda basılı. Kitapları alınca öpüp başına koydu, eve koştu.

— Hanım, hanım, sen beni deli sanıyorsun ama, bak gâvurun oğlu güvercinler üstüne iki cilt kitap yazıyor. Nerde gözlüğüm? Nerde sözlüğüm?

Bir kitaba, bir sözlüğe baka baka güvercinlerin şaşkınlık verici, ilginç dünyasını çözmeye çalışıyordu. Farkına varmadan Fransızcası da ilerlemeye başlamıştı.

— Bu sözlük yeterli değil.

Gene yurtdışındaki arkadaşına yazdı. Aylar sonra bir koca sözlük geldi. Bir yarım maaş da buna...

Yıllar sonra atanması çıktı. Rus sınırındaki kasabadan batıda bir ilçeye kaymakam olmuştu. Karısı çok övündü. Konu komşu ziyarete koştular.

— Kaymakam Hanım... Kaymakam Hanım...

Çoluk çocuk sıraya girip, el öpüp bahşiş aldı.

Saffet Bey'in içi içine sığmıyor, övünçle, kıvançla dolup taşıyordu.

Karın altı ay kalkmadığı bu sınır kasabasında yedi yıl dayanmış, özveriyle çalışmış, Nahiye Müdürlüğü'nden Kaymakamlığa terfi etmişti.

Yedi yılını geçirdiği Nahiye Müdürlüğü makamı, temeli taş, üstü kerpiçti. Bir oda, bir masa, bir bayrak, bir Atatürk resmi; devlet envanterinde bunlara ek bir telgraf makinesi, bir mors alfabesi, bir şifre kitabı, bir de manyetolu sahra telefonu...

Envanterin dışında, ama bordro kayıtlarında Rüstem Efendi, Nahiye Müdürlüğü'nün tek personeli. Hem evrak memuru, hem başkâtip, hem temizlikçi, hem telgrafçı...

Santrali, daha uzak bir ildeki garnizona bağlı tek telefon hattından, çevredeki nahiyelerle, ilçelerle bağlantı kurmak da onun göreviydi. Manyetolu telefonun kulpunu çevirip avazı çıktığı kadar bağırdı:

— Ulan jandarma, çık aradan!..

Bir akşam saati gelen şifreyi makam odasının kapısı önünde sehpa büyüklüğündeki masasında çözünce ayağa

YİĞİT OKUR GÜVERCİNLER

ROMAN

Yiğit Okur'un ikinci romanı *Güvercinler*, Cumhuriyet'e inanmış, devrimlere bağlı, dürüst bir devlet memurunun öyküsü. Süleymaniye'de bir konakta başlayan öykü, Rus sınırında bir kasabada, Batı Anadolu'da bir ilçede, daha sonraki yıllarda Kadıköy'de, Kuşdili Çayırı'nda sürüp gidiyor, Selimiye Kışlası'nda son buluyor. Romanın kahramanı Saffet Bey'in bütün yaşamı boyunca süren posta güvercini yetiştirme tutkusu başına beklenmedik dertler açıyor. Yiğit Okur'un bir önceki romanında yer alan 6-7 Eylül Olayları bu romanında da ortaya çıkıyor, ama değişik içerikte. Ağır yergi, taşlamaya, kahkahaya dönüşüyor. İlk romanı *Hulki Bey ve Arkadaşları*'ndaki anlatım, yazarın bu romanında da egemen. Üzüntü veren her olay, gülümsemeler, alay yollu taşlamalar, sürekli kıvılcımlanmalar taşıyor. Her coşku, her sevinç yumağının derininde bir burukluk; bazen yüzeye çıkan, bazen tabana yayılan, çoğu kez belirsiz, ama sürekli renk değiştiren bir hüznün var. Hızlı bir anlatım, beklenmedik olaylar dokusu, romanın genel yapısını oluşturuyor. İkinci derecede kalan, görünüp kaybolan roman kişileri bile boyutlu, çok yönlü; en kötüler bile sevecen, renkli.

ESEN 978-975-07-4816-1

9 789750 748161

<http://www.sanciyayinlari.com>